

JOGKLINIKA

HÍRLEVÉL 2. SZÁM

Készítette: Dr. Tóth Judit és Dr. Kálmán Renáta

Bemutatózás

**BEMUTATKOZIK
A PÉCSI
JOGKLINIKA**

**Tudományos
világ**

**12 ÉV TÁVLATÁBÓL
II. RÉSZ**

**Nemzetközi
kitekintés**

PILNET

Figyelő

**KONFERENCIA
BESZÁMOLÓ**

Bemutatkozik a Pécsi Jogklinika

Az Állam- és Jogtudományi Karon 2013 óta működik a jogklinikai oktatás. Ennek keretében folyik a gyakorlati jogi képzés egyetemi alapképzésbe történő hatékony beillesztésre vonatkozó lehetőségek kutatása is. Mivel a jogklinikai képzésnek jól kimunkált nemzetközi gyakorlata van, s kiváló alapot kínál a hallgatók gyakorlatba történő bevonására, ezért mi is a koncepciónk kidolgozásakor ezekre a már gyakorlatban bevált alapokra építkeztünk.

A klinika további *bekapcsolódási lehetőséget* ad a hallgatóknak és a jogi karnak **az egyetemi és a hivatásrendi közösségi életbe**. Ennek gyakorlatban történő megvalósítására dolgoztuk ki a Campus Legal Aid Clinic intézményét. A felvételizők számára már a hallgatói státusz megszerzésétől *esélyt adhat a jövő karrierjének tudatos építésére*, saját maga jogászai kvalitásainak még „felelősség nélküli” kipróbálására, fejlesztésére. A hallgatók az oktatókkal, külső professzionális szakértőkkel és az ügyfelekkel együtt tanulják, fejlesztik jogászai képességeiket. Ennek *kiváló gyakorlóléhelye* lehet a szakmai gyakorlat *jogklinikai képzéssel együttműködő formája*, melynek megvalósítására tettünk kísérletet a Pécsi Törvényszékkal, a Pécsi Ítéletábrával és a Baranya Megyei

Ügyészséggel történő közös szakmai munka megalapozásával.

A jogklinika **hosszútávú kapcsolatot** épített ki a régióban működő közigazgatási, bírósági, ügyészségi, ügyvédi hivatásrend képviselőivel, szakmai kamarákkal, valamint a gazdaság szereplőivel. Céljaként szerepel a *külföldre történő kitekintés* és a hallgatók megismertetése a *nemzetközi együttműködésben, idegen nyelven történő munkavégzés sajátosságaival* is.

A klinika segít a *karriercélok* (közügyek, magánpraxis, civil szféra, közigazgatás, igazságszolgáltatás stb.) *közötti választásban* az által, hogy a hallgató *valós munkakörnyezetből szerez tapasztalatot*, s így az előtt tudja a jogalkalmazást kipróbálni, mielőtt elkezdené hivatásos jogászai pályáját.

Az egyetemünk jogklinikai oktatása egy *bevezető jellegű szemeszterből* (Jogklinika I), valamint a hallgató választásától függő további egy-két szemeszteres gyakorlati *jogklinikai képzésből* (Jogklinika II) áll. Tekintettel arra, hogy a jogklinikai oktatás során nyert ismeretek, tapasztalatok *bármely jogági tanulmány elsajátításához segítséget nyújthatnak*, ezért a hallgató döntésétől függ, hogy felveszi-e a Jogklinika I. után a Jogklinika II.

tantárgyat, ahol már az elméleti ismeretek gyakorlatba történő átültetése valósulhat meg. A Jogklinika I és II. differenciált tantárgyak, teljesítésük három kreditpontot jelent a hallgatóknak.

A klinika mivel nem csak modellezett, hanem valós ügyletekkel és ügyfelekkel is foglalkozik, ezért kisebb csoportokban nagyobb hatásfokkal tud működni, így a hallgatók egymással és az oktatóval is könnyebben tudják tartani a szükséges kapcsolatot.

A Jogklinika kapcsolatot épít ki olyan professzionális szakemberekkel, akik a jogi segítőszolgálat, vagy egyedi megbízás keretében tovább foglalkozhatnak a Jogklinikára felvett ügyekkel, amennyiben hatóságok előtti jogi képviseletet, vagy konkrét jognyilatkozat tételét igénylik az ügyek. Ezen profi jogászok a Jogklinikától átvett ügyekben eljárva a későbbiek során rövid tájékoztatást adnak a klinika részére az ügy további fejleményeiről, melyeket az adott Jogklinika a hallgatói részére eljuttat.

E szakemberek a **Campus Legal Aid Clinic** keretében felügyeletet láthatnak el a hallgatók konkrét ügyekkel történő foglalkozása során, szakmai

támogatásukkal segíthetik a jogforrás kutatási és konkrét kérdések megválaszolására irányuló munkát.

Az ÁJK PTE Jogklinika nemzetközi együttműködésre törekszik a klinikai képzést alkalmazó magyar és külföldi egyetemekkel, valamint szervezetekkel. A Jogklinika vezetése, alapító tagja és aktív résztvevője a European Network for Clinical Legal Education (ENCLE) európai jogklinikákat tömörítő szakmai szervezetnek, az egyetem jogi kara pedig tagja az iLINC ICT Law Incubators Network) európa legkiválóbb egyetemeit tömörítő, jogklinikai oktatási tevékenységet segítő szervezetnek. E nemzetközi együttműködés egyben *szolgálja* a hallgatók *közös európai munkaerőpiaci ismereteinek bővítését*, az országhatárokon átnyúló *projekteknél való részvétel* lehetőségét, más országok jogi kultúrájának, gyakorlati jogi képzésének megismerését, s az *egyetemi képzés nemzetközivé tételének elősegítését*.

Írta: Dr. Füzy Tibor
PTE ÁJK Jogklinika képzési vezető

Tudományos világ

II. rész

Az interjúk szerint, a tutor tanárok a jogklinikai képzés erősségének tartják, hogy olyan élethelyzeteket ismernek meg a hallgatók, amivel egyetemi tanulmányaik során még nem találkoznak, oly módon, hogy lehetővé teszi **az elmélet és a gyakorlat összekapcsolódását.**

Ugyanakkor az oktatóknak is tapasztalatszerzést biztosít, mert gyakorlati jogalkalmazást tartalmaz. Kiemelték, hogy a jogi **munka iránti elhivatottságot** úgy erősíti, hogy közben a hallgatók a hátrányos, diszkriminált társadalmi réteghez tartozókon segíthetnek, megérthetik a sokféleséget a társadalomban és a jogászai munkát végzők körében egyszerre. Ez egyidejűleg erősíti a szolidaritást és az empátiát a rászoruló és a jogi munkát végzők között. Választ kaptunk arra, vajon hogyan lehetne ismertté és vonzóvá tenni a jogklinikai képzést: plakátokkal, hírlevéllel, honlap fejlesztésével, rendezvényeket szervezve a hallgatók és az oktatók körében, de felvethető a nagyobb kreditérték nyújtása, az egyéb kommunikációs megoldások is (Facebook/Twitter oldal, Pro Jure felület bekapcsolásával, korábbi jogklinikás hallgatók baráti körét szervezve, díjak

alapításával, jogklinika emblémás tárgyak készítésével).

Tutor tanáraink:

- Belázné Dr. Bezdán Anikó
- Dr. Hegedűs Andrea
- Dr. Bárkányi Gábor
- Dr. Maszong Attila

A civil szervezetek saját szerepüket abban látják, hogy **ajánlják más szervezeteknek** az együttműködést, azaz minden kezdő és minden működő civil szervezetnek, mert naprakész információkat kapnak és később a hallgatóknak is hasznos lehet, különösen, ha a civil szférában kívánnak elhelyezkedni. A program reklámozása minden civil szervezet felé indokolt, különösen azok számára, akiknek nincs forrásuk ügyvédi díjak megfizetésére, mivel egy speciális jogszolgáltatást kaphatnak a jogklinika által. A jogklinikai nyilvánosságot illetően, a szervezetek 95%-ában van belső, a vezetőség felé szóló beszámolóiban nyoma az együttműködésnek, tevékenységnek, 88%-ban a tagság felé is reklámozzák, 66%-ban az országos vezetőségnek és kifelé szóló beszámolóiban is szólnak a jogklinikai tevékenységről, míg a szervezetek 25%-

ában van valamilyen helyi médiában megjelenés erről az együttműködésről. A **partnerséget** a jogklinikával más formában is **javasolják szélesíteni**: ismeretterjesztő előadások szervezésével, szóróanyagok készítése egy-egy új megjelenő jogszabályról, hírlevél vagy rendszeres tájékoztatás a jogi változásokról, saját civil munkatársak/tagok képzésével, pályázati feladatokban (előkészítés, beszámolás, népszerűsítés) részvétel, alkalomszerűen (pl. évfordulók ünneplésével), illetve egyéb módon (pl. joghallgatók számára jelnyelvi tanfolyamra beiskolázás, e-mail és facebook-os kapcsolat kialakítása a vidéki tagokkal).

A fejlesztési támogatás önálló célkitűzése volt, hogy szülessen egy magyar nyelvű, saját oktatási tapasztalatainkra épülő **jogklinikai kézikönyv**, amely az alternatív oktatási formához illeszkedően, a nem-lineáris haladás helyett az eligazodást, a tutorált és az önálló hallgatói munkát, értékelést egyszerre segíti. Mivel nincs ilyen kézikönyv, annak szerkesztése és tartalma a hallgatók és a tutor tanárok visszajelzései, valamint a nemzetközi szakmai és hazai konferenciákon kapott információk, a szakirodalom alapján együttesen születhetett meg. A 6 ív terjedelmű anyag célja az **alternatív oktatási forma megismertetése**, az oktatók bátorítása, hogy intézményesen

kezdjenek bele a tárgy/képzés beindításába. A könyv 17 fejezetre tagolva, három logikai egységből épül fel. Az elsőben az ingyenes jogász munkáról, azon belül a jogklinikai rendszer kialakulásáról és szerepéről van szó; a másodikban karunk képzéssel kapcsolatos alapelveit, a működési rendjét és profiljának egyes ágazati sajátosságait foglaltuk össze; a harmadik, terjedelmes rész a jogi tanácsadás egyes analitikusan feldolgozott fázisairól, továbbá a kapcsolódó funkcionális kérdésekről, azaz a jogász kommunikációról és a jogász etikáról, a diszkrimináció tilalmáról és a személyes adatok kezeléséről, valamint a klinikai profil főbb hazai jogi háttéréről szól. A függelékben a működést rögzítő szabályzatok és iratminták kaptak helyet. A Kar kiadványaként 2017-ben megjelenik a kézikönyv.

A projekt hasznosságát javította, hogy a hallgatók, a tutorok, és a partner szervezetek számára a működésre, valamint a jogklinikai értékelésre, dokumentációra, panaszkezelésre megfelelő **nyomtatványokat dolgoztunk ki**. Ezek egy részét a múltban is használtuk, másik részüket pedig újként hoztuk létre, éppen a fejlesztés és átláthatóság érdekében.

A fejlesztés közvetett **hozzájárulást jelentett a nemzetközi kapcsolatépítéshez**. Az ENCLE, a PILnet

és CEU együttműködésébe már 2014-től bekapcsolódott a Jogklinika, így konferenciájukon (ELTE, Brüsszel, Magyar Ügyvédi Kamara) már részvettünk. Ezért logikus volt, hogy a szomszédos országokban folyó jogklinikákkal is felvegyük a kapcsolatot. Ez történt az ukrajnai **Vasyl Stefanyk Precarpathian National University** jogi karának (Ivano Frankivsk) jogklinikájával, ahol a cseh, szlovák, lengyel jogklinikákkal közösen tartott konferencián adtuk át tapasztalatainkat (2016. szeptember 15-17.). **Nagy Zsolt és Tóth Judit** angol nyelven tartott előadásának írott változatát publikációs célokra is biztosítottuk. Noha Ukrajnában az egyetem az állammal szerződve vállalta az ingyenes jogi tanácsadást a rászorulóknak, az beépült a jogászképzésbe (kredit, felelős oktató, hallgatói tréningek), ide értve a szükséges infrastruktúrát is, azonban nagy terhet ró rájuk, hiszen meg kell ismertetni a potenciális ügyfélkört ezzel a lehetőséggel,

miközben az egyetemi oktatást sem zavarhatja meg a tanácsadást keresők megjelenése. A pozsonyi **Comenski University** jogi karának jogklinikai konferenciája inkább módszertani jellegű volt (2016. december 13.), ahol Tóth Judit előadása a **társadalmi felelősség** és a jogászképzésben az alternatív formák egyikeként foglalta össze a hazai tapasztalatokat. A szlovák ügyvédi kamara, szerződést kötött tutor tanárok biztosításáról a karral, és a hallgatók az ügyvédi irodákban végzik a tanácsadói, gyakorlati feladatokat, bár bizonytalan volt a felelősségbiztosítás és a minőségellenőrzés kérdése, amelyben a lengyelek 29 jogklinikát felölelő hálózatának és akkreditációjának volt a legnagyobb tapasztalata. Kitűnt az együttműködésből, hogy térségünkben teljesen eltérő jogklinikai szervezeti és oktatási modellek jöttek létre, változó sikerrel és fenntarthatósággal.

Nemzetközi kitekintés

Hírlevelünk 2. számában a The Global Network for Public Interest Law (továbbiakban: **PILnet**) kerül górcső alá. A PILnet 1997-ben a Columbia Egyetemen jött létre a Ford Foundation támogatásának köszönhetően, majd 2007-ben vált független non-profit szervezetté. Célja egy olyan nemzetközi hálózat létrehozása, amelyben a jog alapvető feladata, nevezetesen az igazság érvényre juttatása a jog tiszteletben tartásán keresztül, biztosítható. Küldetési között szerepel egy olyan fejlett **jogállamiság megvalósítása**, amelyben az emberi jogok széles körben biztosítottak mindennemű megkülönböztetés nélkül. Habár a szervezet az USA-ban jött létre, ennek ellenére a világ különböző pontjain nyitotta meg helyi irodáit az évek során. Hazánk 2002-ben csatlakozott a PILnet közösséghez, a közép-kelet európai régió tevékenységének irányítása céljából. Európában, Budapest mellett, Londonban van még irodája a PILnet-nek. A közösség idén ünnepelte 20. évfordulóját, s e két évtized alatt számos ponton hozott újítást a jog világába. Felállította a **pro bono**

ügykövetítő irodáit, amelyek egyfajta hidat képeznek a segíteni akaró ügyvédek, jogászok és a segítséget kereső civil szervezetek között. Pro bono ügyvédhez ingyenesen kizárólag **civil szervezetek**, vagy olyan magánszemély **fordulhat**, aki kész tervvel bír egy civil szervezet létrehozására. Továbbá, együttműködve a nemzeti kormányokkal, önkormányzatokkal, ügyvédi kamarákkal és civil szervezetekkel, a helyi viszonyokhoz igazodó állami jogsegély rendszer kidolgozásán fáradozik. A szervezet, tudva, hogy minden sikeres kezdeményezésnek alapja az oktatás, illetve a fiatalok bevonása, ezért a jogi egyetemekkel közösen problémamegoldó, analitikus, társadalmi kérdésekre érzékeny **jogászok képzését** segíti, **támogatja**. Mindezek mellett, a közjog területén dolgozó ügyvédek számára gyakornoki programokon való részvételt, illetve különböző írott forrásokhoz való hozzáférést támogat.

Felhasznált forrás: <http://probonougyved.hu/>

Figyelő

Immáron huszadik alkalommal került megrendezésre a **PILnet Global Forum**, amelynek idén, október 16-19 között Budapest adott otthont. Nagy örömmel fogadtam, s megtiszteltetésnek éreztem, hogy önkéntesként részese lehettem, s ezáltal több érdekes előadást, beszélgetést is lehetőségem volt meghallgatni. Továbbá, a pénteki nap folyamán egy tréningen is új készségeket tanultam.

A fórum napjai nyitó üléssel kezdődtek, majd ezt követően több helyszínen, olykor egyszerre négy teremben is, zajlottak különféle módon a pro bono jog tevékenységhez kapcsolódó aktuális kérdések megvitatása, tréningek és egyes szervezetek működésének bemutatása.

Mindegyik előadás egy külön cikket érdemelne, azonban csak párat említenék meg, amelyeken lehetőségem volt részt venni, s különösen felkeltették az

érdeklődésem. Leginkább a panelbeszélgetések nyerték el a tetszésem, ahol időre figyelve kellett megtárgyalniuk a felvetett kérdéseket. Ilyen típusú első előadáson, a **Magyarországon zajló pro bono** tevékenységbe nyerhettünk betekintést, s ezt követően a világ többi részén működő ilyen típusú jogi munkát, illetve trendeket ismerhettük meg a további panelbeszélgetéseken. A szerdai nap egyik legnépszerűbb előadása a „My Greatest Failure” (Legnagyobb kudarcom) volt, mely rávilágított arra, hogy „milyen könnyen találhatunk példákat azokra a projektekre és együttműködésekre, amik sikerre vezettek, de nem gyakran hallunk azokról a bukott próbálkozásokról, amik ehhez a sikerhez vezettek. De a siker mágikus összetevője a bukás, a bukáson keresztül tanulunk, találjuk meg a határainkat és tanulunk meg alkalmazkodni.”¹ Ezen előadáson rövid történeteket hallottunk olyanoktól, akik megosztották legnagyobb bukásaikat, s azt, hogy mit tanultak belőlük. A szerdai nap zárásaként **díjátadó vacsorára** került sor, amelynek keretében átadták a 2017-es PILnet Global Pro Bono díjakat, ahol, a teljesség igénye nélkül, érdemes megemlíteni, hogy az év Pro Bono

¹ 2017 PILnet Global Forum Konferencia kiadvány

Ügyvédi Irodája címet a Dentons Hungary nyerte, s az év Pro Bono ügyvédje pedig Kovács Tímea lett.

A csütörtöki nap folyamán többek között hallhattunk arról, miként érdemes elkezdni kiépíteni pro bono gyakorlatot, projekteket olyan területeken, ahol ez eddig nem létezett, s melyek azok a problémák, ügyek, amelyek aktuálisak, és érdemes nagyobb figyelmet fordítani rájuk a jövőben. Meglátásom szerint, az egyik legértékesebb előadás ezen a napon az volt, amikor négy előadó mutatta be tíz-tíz perces előadásában azon problémás területeket, amelyeknél több tevékenységre lenne szükség. Így hallhattunk rövid ízelítőt a vadon élő állatok megőrzésének, a gyermekek érdekképviseletének, a női jogok, illetve a romák jogai védelmének jelentőségéről a pro bono tevékenységben.

A záróülés alatt kihirdetésre került a jövő évi fórum, mely Németországban, Berlinben kerül megrendezésre.

A pénteki napon a Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda adott otthont a jogklinikai pedagógusok továbbképzési tréningjének, melyet Barabás Tamás (PILnet, Magyarország), Maxim Tomoszek (Cseh Köztársaság) és Barbara Namyslowska-Gabrysiak (Lengyelország) vezetett le. Ezen a kurzuson a világ különböző területéről érkezett jogklinikai vezetők, pedagógusok vettek részt, s ezáltal betekintést

nyerhettünk abba, miként működik más országokban a jogklinika program, valamint milyen problémák, illetve kérdések merülnek fel munkájuk során. Előadóink az egész nap folyamán kiemelt hangsúlyt fektettek arra, hogy a résztvevők, az általuk felvetett kérdésekre a nap végére választ kapjanak. Különböző módszereket alkalmaztak, mint például **szituációs játékot**, jogeset megoldást, kis- illetve nagyobb csoportban való megbeszélést, ahhoz, hogy fejlesszék a résztvevők készségeit, s problémamegoldó képességeiket, a hallgatókkal való konzultációk eredményessége és a jogklinikák sikeressége érdekében. Ezen esemény célja volt, hogy közös normákat indítson el a jogi egyetemek mellett működő jogklinikák módszereiben szerte a világon.

A fórumról rengeteg új információval és élményekkel tértem haza, sok különleges és értékes embert volt lehetőségem

megismerni a világ minden részéről, s ha csak pár szóban is, de örülök, hogy megismerhettem a munkásságukat. Úgy gondolom, a fejlődés érdekében mindig fontos körbetekinteni, hogy máshol milyen módszereket alkalmaznak, s ezáltal megismerni hiányosságainkat, s inspirációt szerezni saját munkánkhoz. Ezúton szeretném megköszönni az Alkotmányjogi Tanszéknek, illetve a PILnet munkatársainak, hogy lehetőséget adtak számomra e rendezvényen való részvételre.

Írta: Kedan-Kovács Alexandra

Utószó

Jelen hírlevél az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának fejlesztését célzó pályázat keretében megvalósított program támogatásával jött létre.

Nagy örömünkre szolgál, hogy hírlevelünk első száma rendkívüli népszerűségnek örvendett. Amennyiben Ön is értesülni szeretne a legfrissebb jogklinikai képzéshez kapcsoló hírekről, információkról, valamint van olyan téma, konferencia, amiről szívesen olvasna, írja meg nekünk az alábbi e-mail címre:

jogklinika.szeged@gmail.com